

SOMMERHUSBEBYGGELSER

ÅBEN IDÉKONKURRENCE • DOMMERBETÆNKNING APRIL 2006

FONDEN REALDANIA • AKADEMISK ARKITEKTFORENING

FORORD

Naturen og landskabet rummer mange oplevelser. Gode sommerhusområder giver mulighed for oplevelser i naturen, samvær med familie og venner og adgang til stille landskaber. Fred og ro efterspørges og giver mulighed for eftertænkning.

Gode og moderne sommerhuse fungerer som overnatningssteder for både udenlandske og danske turister og de nye sommerhuse er på den måde med til at understøtte en lokal udvikling af turismen. I denne sammenhæng er det dog vigtigt at udfordre vanetænkningen. Vi skal turde stille spørgsmål til, om det at planlægge for nye sommerhusområder kan gøres på en ny og bedre måde. Derfor er jeg glad for, at Fonden Realdania og Akademisk Arkitektforening udskrev denne konkurrence samme dag som jeg offentliggjorde landsplandirektivet for udvidelse af sommerhusområder i kystnærhedszonen.

Der er kommet mange elegante planforslag ud af konkurrencen. De bedste af dem rummer en robust helhedsplan, som på en gang har greb om landskabet og alligevel kan rumme forskellige typer af sommerhuse. Det er fint, når natur- og landskabsværdierne kan bruges aktivt i planlægningen og give et kvalitetsløft til både de nye sommerhusgrunde og det eksisterende sommerhusområde. For på den måde får vi lokal udvikling og kvalitet til at hænge sammen.

De danske sommerhusområder er meget forskellige og er naturligt nok præget af det omgivende landskab, og af hvordan sommerhusejerne ønsker at indrette sig. Det er vigtigt, at planlægningen for de enkelte sommerhusområder indeholder nytænkning og kvalitet både i forhold til udstykningsplaner og grundenes bebyggelse (udformning, design, materialevalg m.v.).

De nye sommerhusgrunde kan indgå i et samspil med andre initiativer i området, og på den måde fremme turismen og de rekreative muligheder. En god og sammenhængende planlægning for et lokalområde giver mulighed for at forøge de rekreative tilbud til både områdets beboere og feriegæster. Det kan være i form af naturgenopretning, grønne vandrestier, cykelruter og meget andet.

Med konkurrencebidragene får kommunerne et værdifuldt input til den kommende lokalplanlægning. Der er kort sagt mulighed for at give lokalplanforslagene en kvalitetsindsprøjtning, som kan gøre forslagene til et endnu mere inspirerende grundlag for at gå i dialog med de fremtidige grundejere.

Connie Hedegaard, miljøminister

INDLEDNING

Akademisk Arkitektforening og Fonden Realdania gik i efteråret 2005 sammen om at udskrive en åben idé-konkurrence om nye sommerhusbebyggelser.

Idéen til konkurrencen opstod efter Folketingets vedtagelse af et nyt landsplandirektiv, der åbnede op for udstykning af godt og vel 5000 nye sommerhuse i kystnære områder. De områder, der kom i spil, ligger alle i tilknytning til eksisterende sommerhusbebyggelser og i områder af landet, der har behov for en udviklingsmæssig saltvandsindsprøjtning.

Der findes godt og vel 200.000 sommerhuse i Danmark, hvoraf langt størstedelen er opført fra 1960 og fremefter. I dag er der ikke mange ledige sommerhusgrunde tilbage. Samtidig vokser efterspørgslen markant i disse år, og de fleste af landets ejendomsmæglere kan melde om stigende priser på sommerhusmarkedet.

Men langt fra alle sommerhusudstykninger og -bebyggelser kan kaldes vellykkede. Mange af de områder, der er udstykket fra 1960'erne og frem, minder i alt for høj grad om parcelhuskvarterer, med små grunde og hække omkring det enkelte hus. Alt for ofte synes de kvaliteter, der ligger i at bo tæt ved naturen, slet ikke at være blevet udnyttet i udstykningerne.

Der er derfor god grund til at tænke sig om, inden man rundt omkring i landet går i gang med at udnytte den nye sommerhuskvote. Som det gælder for stort set alle indgreb i naturen, bliver resultaterne liggende i årtier fremefter. Den enkelte sommerhusejers glæde over sin egen lille parcel, skal derfor balanceres med fællesskabets muligheder for at indtage og glæde sig over det danske kystlandskab og de naturområder, der nu udlægges til sommerhusbebyggelse.

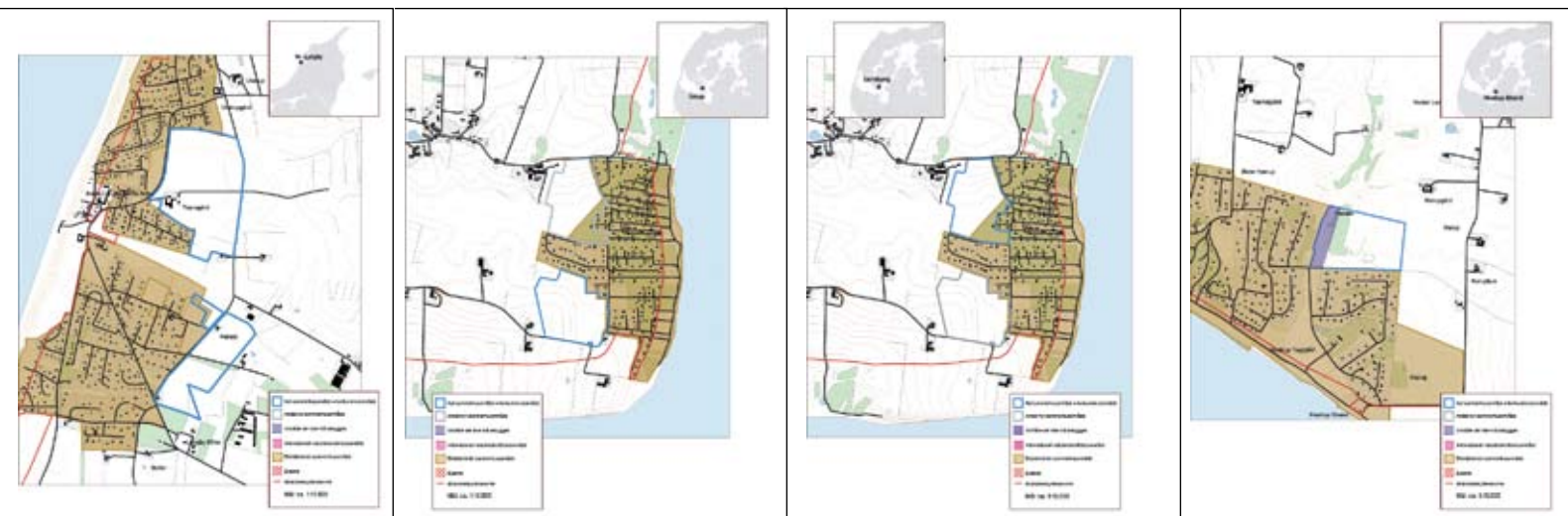
Kommunerne bærer på et stort ansvar for vores naturområder og landskabelige værdier, når de skal varetage planlægningen rundt omkring. Og det er også et ansvar, der skal drives af inspiration og viden om de muligheder, der ligger i at gennemføre en landskabelig og æstetisk hensigtsmæssig planlægning af de nye sommerhusbebyggelser.

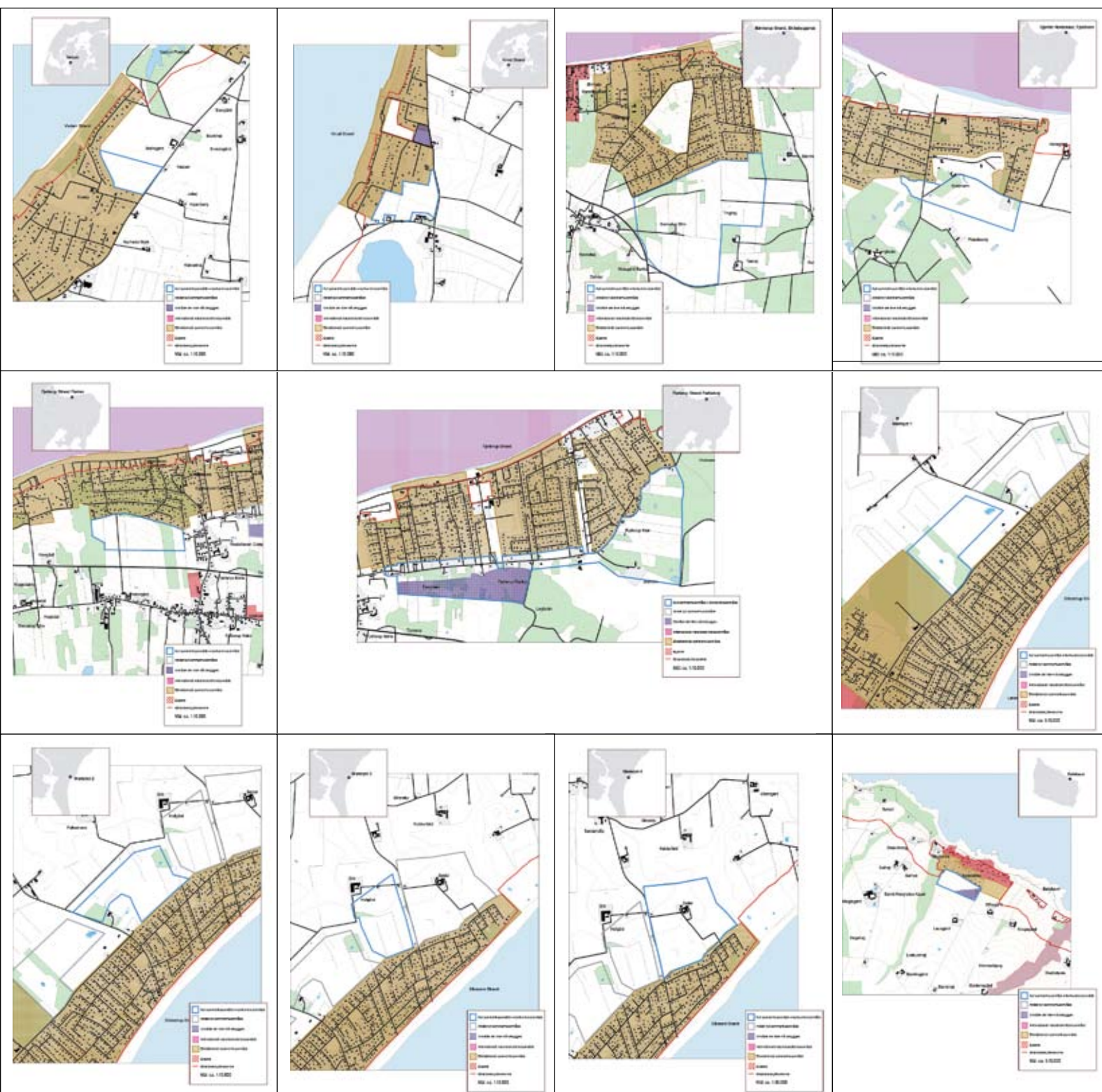
Det er derfor glædeligt, at resultatet af den åbne idékonkurrence nu kan offentliggøres. De mange forslag, der præsenteres på de følgende sider, vil forhåbentlig kunne inspirere grundejere og myndigheder rundt om i landet, når de går i gang med at udnytte den nye sommerhuskvote.

FONDEN REALDANIA

AKADEMISK ARKITEKTFORENING

DE 15 KONKURRENCEOMRÅDER

OVERSIGT

**98) DELT 1. PRÆMIE
BØNNERUP STRAND,
SKIBSBYGGERVEJ**
side 8

**180) DELT 1. PRÆMIE
MARIELYST 1**
side 10

**43) 2. PRÆMIE
HØSTRUP STRAND**
side 12

**149) 3. PRÆMIE
BØLSHAVN**
side 14

**11) INDKØB
KNUD STRAND**
side 16

**15) INDKØB
KNUD STRAND**
side 17

**59) INDKØB
NR. LYNGBY**
side 18

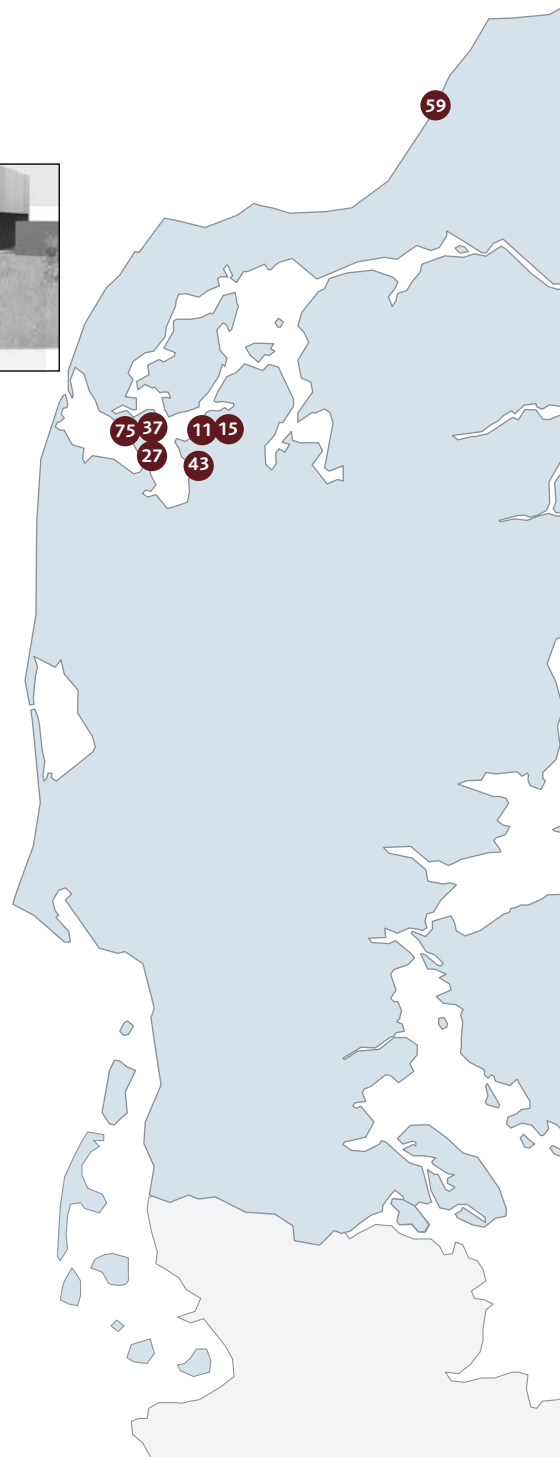
**75) INDKØB
SERUP**
side 19

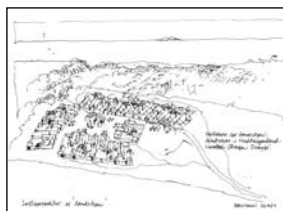

**94) INDKØB
BØNNERUP STRAND,
SKIBSBYGGERVEJ**
side 20

**152) INDKØB
BØLSHAVN**
side 21

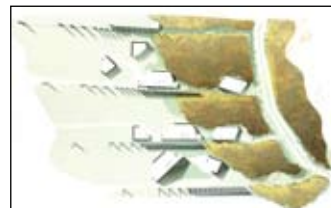
**154) INDKØB
BØLSHAVN**
side 22

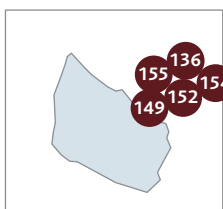
**167) INDKØB
MARIELYST 1-4**
side 23

**169) INDKØB
MARIELYST 1-4**
side 24

**27) OMTALE
SØNDBJERG**
side 25

**37) OMTALE
SØNDBJERG/SERUP**
side 26

**113) OMTALE
FJELLERUP STRAND
FLØDEN**
side 27

**115) OMTALE
FJELLERUP STRAND
FLØDEN**
side 28

**136) OMTALE
BØLSHAVN**
side 29

**155) OMTALE
BØLSHAVN**
side 30

**181) OMTALE
MARIELYST 1**
side 31

DOMMERKOMITÉENS GENERELLE BEMÆRKNINGER

Allerede ved dommerkomitéens første gennemgange af konkurrencens resultater, tegnede der sig et billede, som de senere undersøgelser og drøftelser til fulde skulle vise sig at bekræfte. Nemlig, at konkurrenceudskrivernes ambitiøse ønske om idéer og inspiration for fremtidens sommerhusbebyggelser til fulde var opfyldt.

Alene mængden af de indkomne forslag (139) var imponerende, men også spændvidden i forslagene vidende om et stort engagement blandt de deltagende arkitekter fra ind- og udland. Problematikken om hvordan vi i fremtiden kan bebygge kystnære arealer med fritidshuse har haft appel til et bredt udsnit af arkitektstanden og har også tiltrukket besvarelser fra udlandet. Samlet set er det således dommerkomitéens opfattelse, at konkurrencen må betegnes som en stor succes, først og fremmest fordi den har formået at tilvejebringe en mangfoldighed af arkitektonisk inspiration som sommerhusbyggeriet i så mange år har manglet. Og dernæst fordi den gennem udpegning af en række af præmierede projekter, anviser helt konkrete løsninger, der kan omsættes til virkelighed i morgen.

Et grundtræk ved stort set alle forslag er drømmen om at udforme fremtidens sommerhusbebyggelse som et naturnært alternativ til byens komprimerede livsførelse. Ikke som en gentagelse af forgangne tiders primitive romantik, men som et fremtidssikret bud på en smukkere og meget mere gennemtænkt udnyttelse af landets begrænsede arealer for ferie- og fritidsliv. I de mange projekter er dette ofte skildret som et afslappende og enkelt liv tæt på naturen og dens elementer; indenfor gerne centreret omkring pejsen eller madlavning i åbne rumforløb, typisk med en prioritering af udsigten til naturen udenfor som for- eller baggrund. Og udenfor et frit liv på terrassen med brusebad og udekøkken, eller bare i det udlåede græs med vinden susene i træ-kronerne.

Det er dommerkomitéens opfattelse, at mange projekter formår at etablere en meget kvalificeret arkitektonisk iscenesættelse af naturen som ramme for det rekreative liv – både inde og ude. Og at programoplægget synes at have virket inspirerende og igangsættende for flere forslag. Det er dog samtidigt oplevelsen, at kun få projekter formår at vise en egentlig nytænkning af sommerhuset, enten som en nytænkende reaktion på den eksisterende typehusmarkeds monotone udvalg eller som en anden og mere pragmatisk løsning på den meget kostbare skræddersyede løsning kendt fra de senere års sommerhusarkitektur.

Tilstedeværelsen af biler synes i flere projekter at være en lidt overset realitet, og mange projekter behandler problematikken omkring vejføringer og parkering stedmoderligt. Dommerkomitéen har ønsket at prioritere projekter, der forholder sig realistisk til problematikken, eller som ved enkle justeringer af projektet kan imødekomme ønsket om ordnede forhold.

Ikke overraskende er det især alternative løsningsmodeller for bebyggelsesplanerne (mere end alternative sommerhus typer) næsten alle forslag behandler. I flere af de bedste projekter rejses der således en uhyre vel-formuleret kritik af især 1960'erne og 1970'ernes ensformige sommerhusudstyknings, der synes afledt af den måde, vi i samme periode bebyggede forstæderne med parcelhuse: Fritliggende huse med carporte, velplejede haver måske med flagstang og altid med hegning omkring. Flere af forslagene anviser endog meget inspirerende og anderledes løsninger på, hvorledes vi kan tænke sommerbebyggelserne i større rumlige, landskabelige og funktionelle sammenhænge - og det med et meget smukkere resultat, end det vi kender fra gængse udstyknings. Enkelte forslag trækker dog i for høj grad på de senere års resultater fra konkurrencer inden for boligbyggeriet, og der kan ses direkte referencer fra aktuelle tæt-lav boligbyggerier. Også ønsket, der kendes fra helårsboligbyggeriet, om at tilvejebringe fællesbygninger er der flere forslag, der indarbejder.

Endelig er der blandt projekterne enkelte besvarelser, som har vanskeligt ved at imødekomme ønsket om sommerhusbebyggelsen som et andet sted end forstæderne og byen.

Større helhedspræg i bebyggelsens form og stærkt arkitektonisk styrede møder mellem infrastruktur, hus, terræn og beplantning er kendetegn der går igen i de bedste projekter, ligesom ønsket om at minimere de enkelte grundstykker til fordel for andele i større fællesarealer karakteriserer mange løsninger.

Der er her både tale om meget individuelt udformede løsninger, præcist indpasset på én bestemt grund og til et særligt hus, men der er også mange løsninger med en mere generel anvendelighed. Den generelle anvendelighed gælder både grundstykkerne, (størrelse, terrænforhold og beplantning), men også i hvilket omfang en bestemt løsning kræver en bestemt bygningsform eller karakter.

Dommerkomitéen har ikke vægtet det ene frem for det andet, men alene set om forslaget inden for sin egen ramme og selvforståelse viste kvalificerede løsninger med relevans for opgaven. Dette fremgår således tydeligt af det forhold, at den ene 1. præmie gives til et forslag, der er udviklet i en meget tæt og indlevet dialog med sit sted, medens den anden 1. præmie anviser et katalog af bebyggelsesformer og -mønstre – alle tænkt i en specifik sammenhæng, men samtidigt med anvendelsesmuligheder på andre grunde.

De udvalgte områder, der alle er kystnære og udlagt i forbindelse med eksisterende sommerhusområder, har appelleret i meget forskelligt omfang til de deltagende. Dommerkomitéen har lagt vægt på, at de karaktergivende træk i konkurrenceområderne i videst muligt omfang danner grundlag for forslagens arkitektur. Det gælder især terrænforhold, eksisterende beplantning, eventuelle vådområder og i begrænset omfang de få grunde med hel eller delvis udsigt til vandet. Eksisterende og nye forbindelseslinier til det omgivende miljø og herlighedsværdier har dommerkomitéen tillagt værdi, både for områdets nye beboere og for deres naboer. Dommerkomitéen har således prioriteret forslag, der både viste en forståelse for grundenes eksisterende kvaliteter, og som samtidigt var i stand til at lade dette danne grundlag for et forslags karakterfulde løsninger.

Blandt disse findes adskillige, der har ladet sig inspirere af den opstribning som landbrugsmaskiner efterlader i jordskorpen, og trods de ofte meget uoverkommelige praktiske vanskeligheder, som disse forslag byder på, har dommerkomitéen ønsket at fremhæve enkelte med en omtale.

Som omtalt ovenfor har enkelte forslag anvist en flerfold af løsningsmodeller. I flere af disse projekter, der naturligt nok har fundet vej til de største grunde, er der tale om kombination af forskellige bebyggelsesprincipper, ofte organiseret i bygningstyper (længehuset, gårdhavehuset, tårnet) og placeret i forskellige landskabskategorier (engen, skoven, marken og plantagen). Disse forslag er gerne vist med forskellige boligformer fra det fritliggende hus i ét eller flere planer til klyngeformede bebyggelser af vekslende tæthed. Blandt disse forslag markerer et enkelt sig med overbevisning og styrke (forslag 98/16115, delt 1. præmie).

Dommerkomitéen har, ud over uddelingen af to ligestillede 1. præmier, én 2. præmie og én 3. præmie til de bedste forslag, konkurrencens art taget i betragtning, valgt at indkøbe en række forslag. Det gælder projekter, som dommerkomitéen mener bidrager væsentligt til diskussionen om fremtidens sommerhusbyggeri. Det være sig enten gennem en særlig indlevet stillingtagen til en eller flere af grundene eller til en eller flere af opgavens mange arkitektoniske problemstillinger. Disse forslag bør således kunne få et videre liv som elementer i et idékatalog for fremtidens sommerhuse. Desuden har dommerkomitéen udpeget en række projekter, der tildeles omtale. Også disse projekter indeholder løsninger eller delforslag, som vil være af betydning for de kommende års diskussion om fremtidens sommerhusbebyggelser.

DELT 1. PRÆMIE

Forslag 98/16115 • kr. 135.000

Århus Amt, Nørre Djurs kommune

BØNNERUP STRAND, SKIBSBYGGERVEJ

Udarbejdet af:

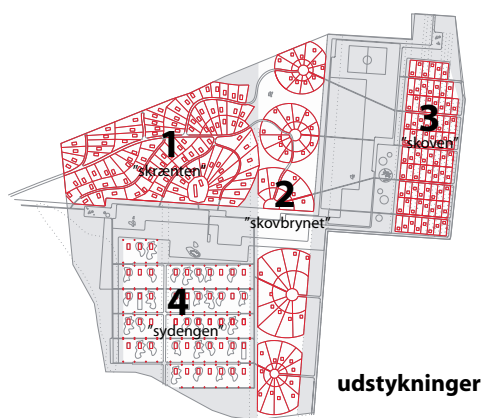
Kuben, Aalborg og Arkitema, Aarhus.

Medarbejdere hos Kuben: Bjarne Husted.

Medarbejdere hos Arkitema: Sune Oslev, landskabsarkitekt MAA; Søren Christian Madsen, arkitekt MAA, Mette Greve Pedersen og Peter Becht, landskabsarkitekter MDL, Niels Christoffersen, Kristian Langkilde Larsen, Peter Feltendal og Kim Risager, arkitekter MAA.

På konkurrencens største område er udgangspunktet skiftende terræn og rum. Dette styrker forslaget ved at udvide de eksisterende læhegn og tilføre nye beplantningstyper, så alle boliger får landskabelige kvaliteter. Læhegnene skaber orientering og inddeler, sammen med birkelunde, skov og eng, området i fem landskabsidentiteter: Skrænten, Sydengen, Skovbrynet, Skoven og Fælleden. Infrastrukturen styrker de fem landskaber ved at betjene de enkelte områder adskilt, og ved at stier og fællede binder området sammen på tværs. Identiteterne afspejles også i hustyper og materialer for hvert område. Skræntens huse af græs og strå skydes ind i jorden, engens huse er flade med knopskud, skovbrynets huse er transparente med indre lysninger mellem lund og eng, og skovhusene er hævet over skovbunden i materialer, der reflekterer træstammer og solens spil.

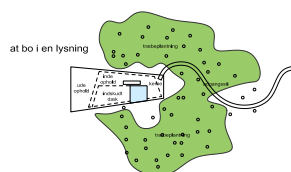
Forslagets evne til at aflæse områdets kvaliteter og tilføre landskabelige elementer som afsæt for nye markante identiteter er konsekvent ført igennem fra landskabs- og bebyggelsesplan over infrastruktur til typer og materialer for bygninger og beplantning. Dommerkomitéen finder, at forslaget eksemplarisk aflæser stedets eksisterende træk og tilføjer nyt, som udvikles til "spilleregler" for en karakterfuld landskabelig sommerhusbebyggelse med stor arkitektonisk variation og kvalitet. (Dommerkomitéen har bemærket, at det tilladte antal sommerhuse er overskredet, men forslagets robuste greb af landskabsidentiteter kan nemt optage færre og større grunde).

Skovbrynet

Sydengen

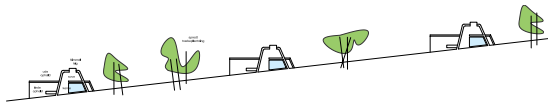
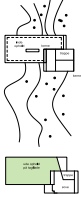

Skrænten

Skoven

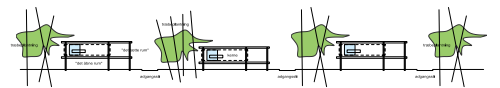
at bo i en skovst

at bo i en trækrone

indlæm skovens træer

1:10.000

DELT 1. PRÆMIE

Forslag 180/07066 • kr. 135.000

Storstrøms Amt, Sydfalster kommune

MARIELYST 1

Udarbejdet af:

Lisbeth Westergaard og Hans Krag, landskabsarkitekter MDL.

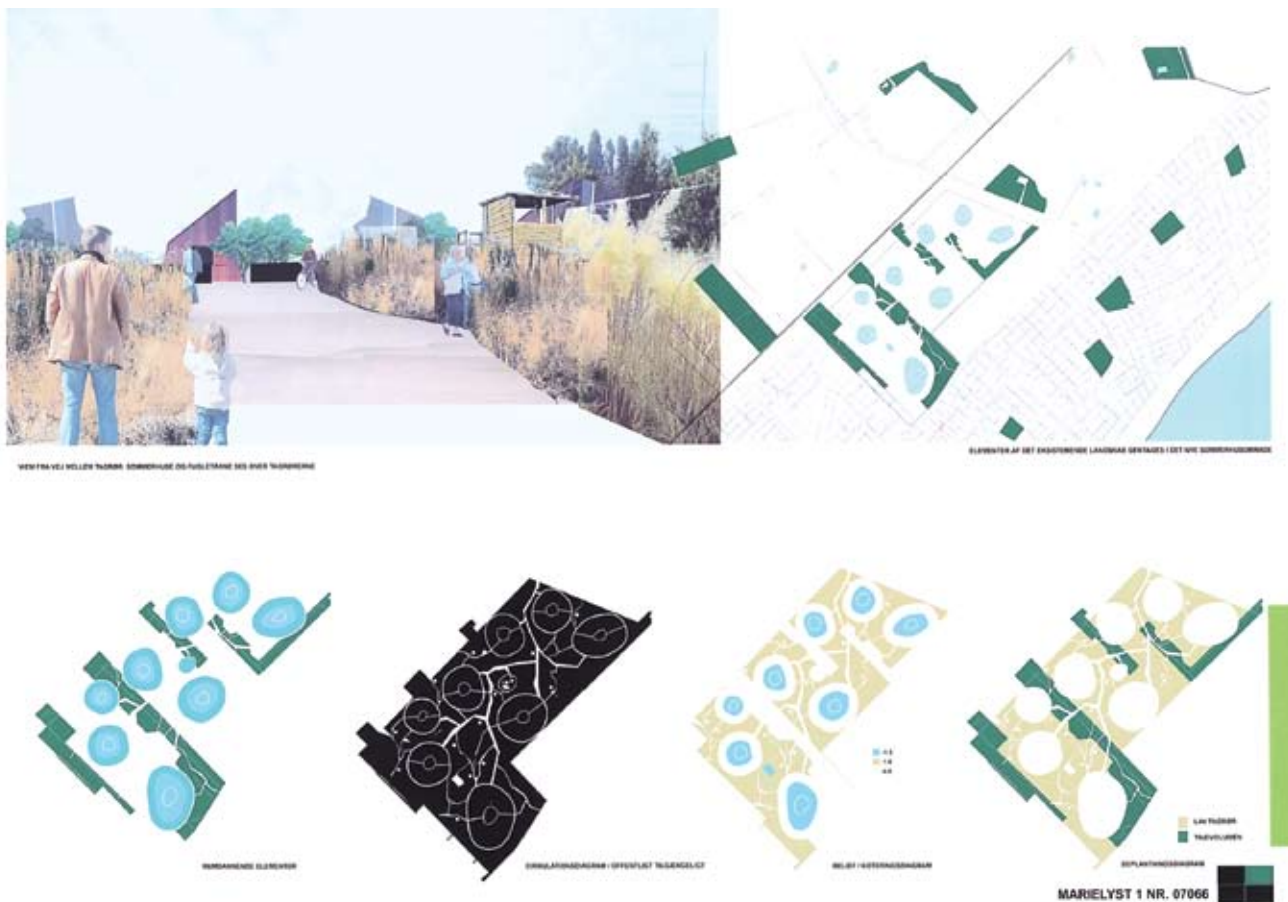
Kragh & Berglund landskabsarkitekter MDL, København.

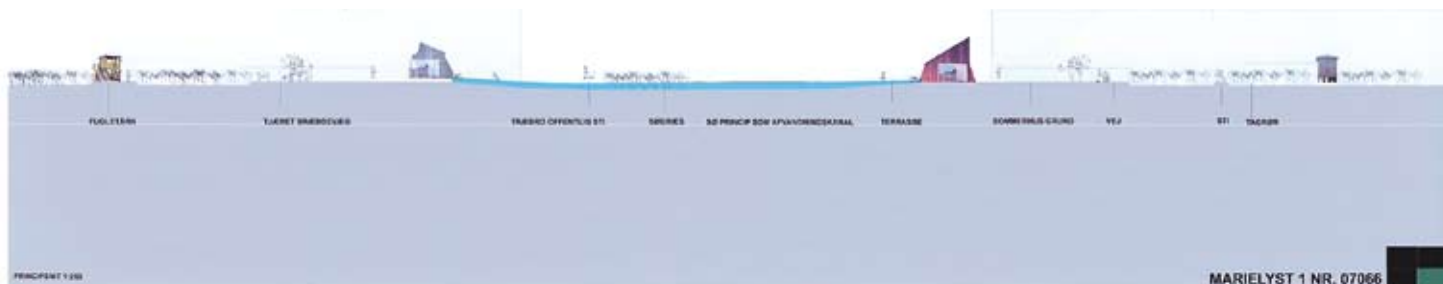
Hvordan placerer man omkring hundrede sommerhuse i et helt fladt terræn beliggende under havets overflade og udstyret med ganske få landskabselementer? Det er det spørgsmål forslagsstilleren har ønsket at besvare, og svaret viser sig at være både overraskende og originalt.

Inden for konkurrenceområdet dannes store, enkle rum af de få eksisterende træerækker i kombination med nye plantninger af sølvpil og rødel. Mellem disse rumdannende figurer udgraves otte nye søer, der dels bidrager til at afvande området og dels udgør midtpunktet i hver sit naboskab bestående af mellem ti og seksten sommerhuse. En halv meter over terrænen ligger sommerhusene på plateauer, hvorved hvert sommerhus til den ene side får direkte adgang til en af søerne og til den anden side får udsigt over det tagrørs-landskab, der udgør arealerne mellem de enkelte "søenheder".

Cirkulation i området sker inden for henholdsvis et vejnet og et stinet, hvor man bevæger sig rundt i niveau med boligerne. Men rundt omkring i området findes fugletårne, som ud over ornitologiske observationer giver mulighed for at komme i højden og opleve det flade landskab fra en anden vinkel.

På et af konkurrencens sværeste områder – hvor man ud fra en traditionel betragtning ikke får meget forærende – er der dermed skabt en af de bedste besvarelser. Her er der tydeligvis tale om et alternativ til hverdagsboligen, og denne unikke situation er tydeligvis skabt med udgangspunkt i stedets særlige potentiale.

2. PRÆMIE

Forslag 43/14533 • kr. 100.000

Viborg Amt, Spøttrup kommune

HOSTRUP STRAND

Udarbejdet af:

Birk Nielsens Tegnestue – Planlæggere og Landskabsarkitekter MAA, København.

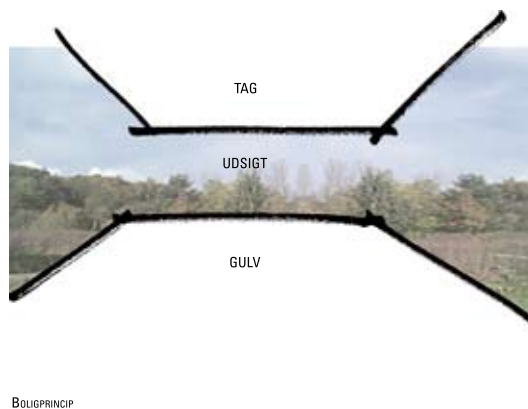
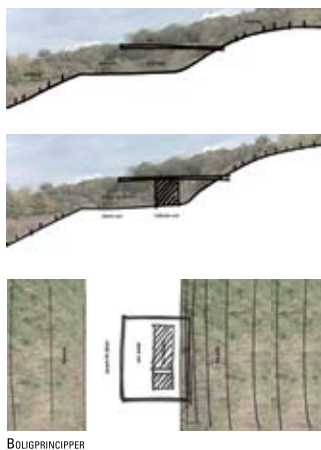
Medarbejdere: Sanne Slot Hansen, Karl Love Sverud, Ny Weiss Øhlenschläger og Sanne Lovén Damgaard.

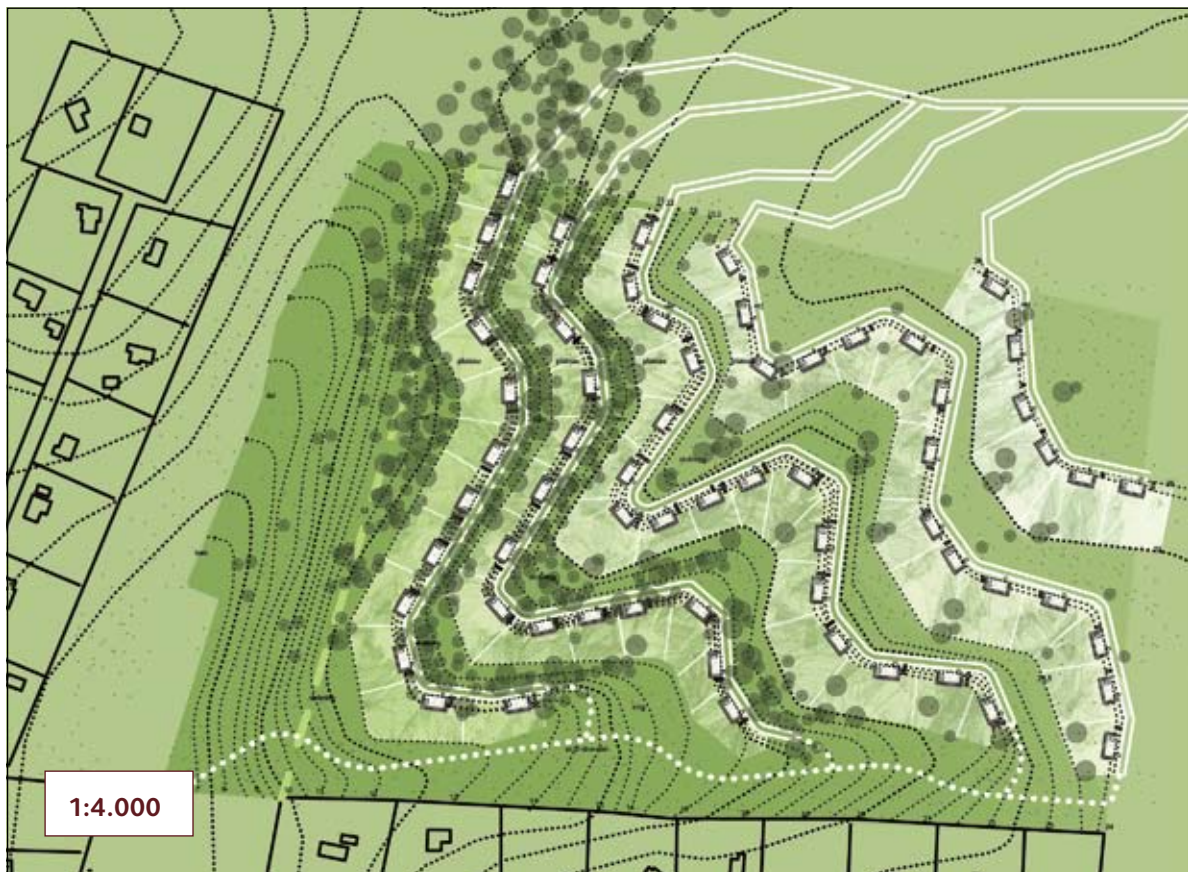
Stedet er præget af en ådal, der løber fra fjorden langs et eksisterende sommerhusområde og op gennem den vestlige del af konkurrenceområdet. Dette markante landskabstræk, der overlejres af en eksisterende skovplantning, har været afgørende for forslagens udformning, der tager udgangspunkt i "det at bo på en bakkeskråning".

Bebyggelsesprincippet indebærer, at der "trykkes" lange bugtede byggefeltet ned i terrænet, så der opstår terrasser langs højdekurverne. På disse terrasser, der indbyrdes har en vertikal forskydning på ca. 4 meter, placeres de enkelte sommerhuse med udsigt mod landskabskilen og med adgang fra veje placeret oven for husene.

Forslagets hovedidé er således forbilledlig klar, men det kan indvendes, at der alt i alt vil blive tale om meget omfattende terrænarbejder, der kunne have været minimeret, hvis man havde valgt boligformer med en bedre tilpasning til det skrånende terræn – f.eks. huse på pæle eller med terrasserede rumforløb. Den viste adgangsvej over eksisterende markarealer kunne desuden med fordel have været placeret ved områdets sydske, og det store antal stikveje kunne have været halveret, hvis de hver især betjente både ovenfor- og nedenforliggende sommerhuse.

Så forslaget kan næppe siges at være faldet på plads i alle henseender. Når det alligevel præmieres, skyldes det dels den klare landskabelige hovedidé og dels, at de nævnte kritikpunkter givetvis vil kunne afhjælpes, uden at denne hovedidé for alvor anfægtes.

3. PRÆMIE

Forslag 149/63113 • kr. 70.000

Bornholms Regionskommune

BØLSHAVN

Udarbejdet af:

Petri/Pedersen Arkitekter, Hellerup.

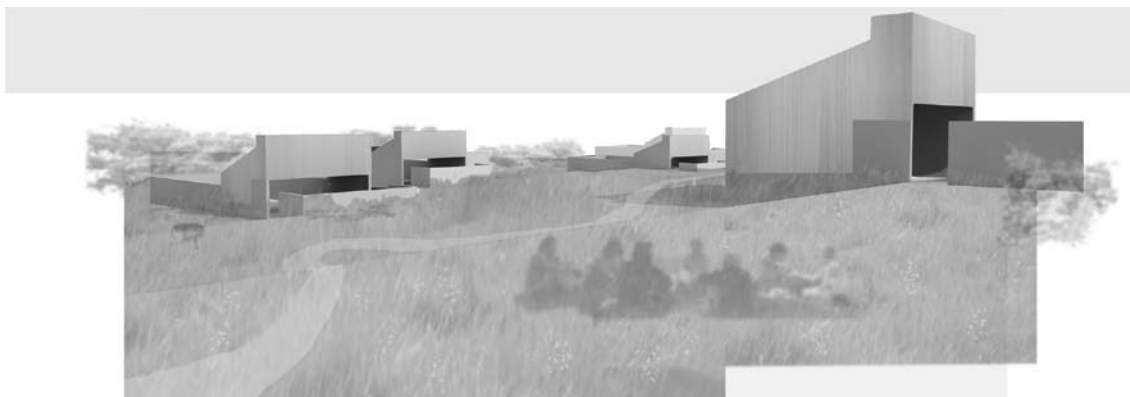
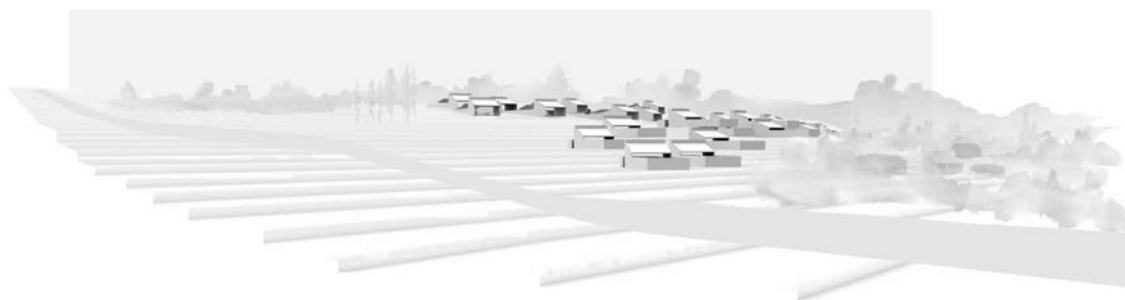
Projektgruppe: Kent Pedersen og Mathilde Petri, arkitekter MAA (ophavsret);

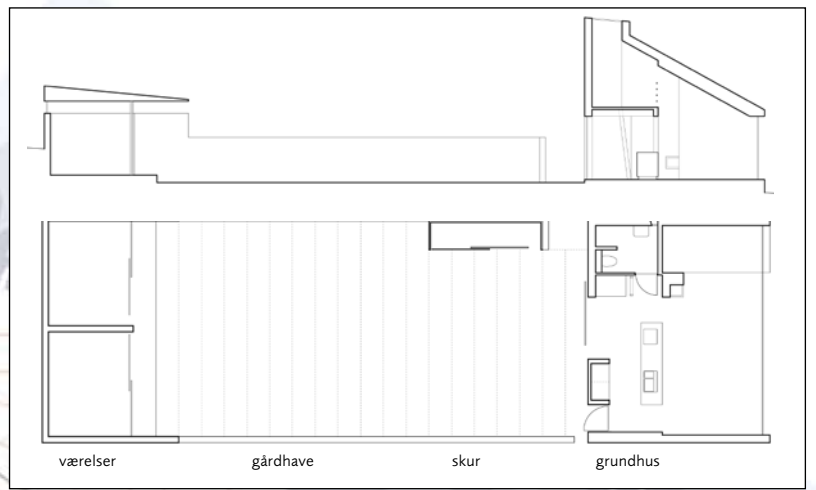
Noah Whitehorn, arkitekt MAA og Marie Preisler-Berthelin, arkitektstuderende.

Forslaget understreger – ved at placere fritliggende, indhegnede grundstykker – den store skrånende flade, de vide udsigter, himmelen og horisonten, som karakteriserer grunden ved Bølshavn. For hvert grundstykke er grund og hus ét og består af en betonstøbt base med mure, indenfor hvilke et basishus, små skure i træ og afskærmede gårdrum indpasses. Forslaget er en karakterfuld nyformulering af en hustype, der er udbredt ikke kun i Bølshavn, men på hele Bornholm, hvor klippegrund vanskeliggør fundering, og barsk vejrvandsklima vanskeliggør vækstvilkår for planter.

Bygningstypologiens klare og enkle udtryk er stærkt, men afhængig af den åbne græsflades markante modspil. Desværre er engens karakter, inkl. placering og karakter af adgangsvej og vendeplads på engens flade, næsten ubeskrivet. Større stillingtagen til husenes indbyrdes placering i samspil med de semi-private ankomstarealer og grundens terræn, kunne have varieret engens flade og samspillet med husene. Værelser og alkover kunne fint have haft vinduer udsparet i betonmurene ud til udsigten, der er forslagens afsæt og mål. Konceptets enkle formsprog og greb med bygning/grund, objekter på den store græsflade, kommer desværre til at fremstå lidt stift, uden mere raffinerede boligplaner.

Dommerkomitéen præmierer forslaget for et flot bygningspoetisk greb, som formår at aflæse grundens særlige enkelthed og områdets bygningstradition og omsætte det i et for stedet markant arkitektonisk forslag.

1:2.000

INDKØB

Forslag 11/21013 • kr. 40.000
Viborg Amt, Spøttrup kommune
KNUD STRAND

Udarbejdet af:

Udarbejdet af:

Horisont, København, v. Katrine Binzer, Lotte Fjendbo Møller (ophavsret) og Salka Kudsk.

Projektet tager afsæt i en nylig naturgenopretning af Spøttrup Sø og foreslår, at denne genopretning udvides til at omfatte konkurrenceområdet – gradueret fra strandeng over strandkrat til skov. Vegetation vil være styrende for både husenes placering og færdselen på området, og den eneste på forhånd planlagte sti fører i en lige linie fra et højt fugletårn midt i området til søen, hvor den fortsætter i en træbro. I øvrigt vil området som helhed være tilgængeligt, idet beboerne kun ejer den del af området, der markeres af husenes sokkel.

Forslagets idé er sympatisk og tager tydeligvis afsæt i lokale naturkvaliteter, men der redegøres ikke for de styringsredskaber, der skal sikre områdets udbygning i samspil med naturgenopretningen, ligesom det fremtidige plejeniveau står hen i det uvisse.

INDKØB

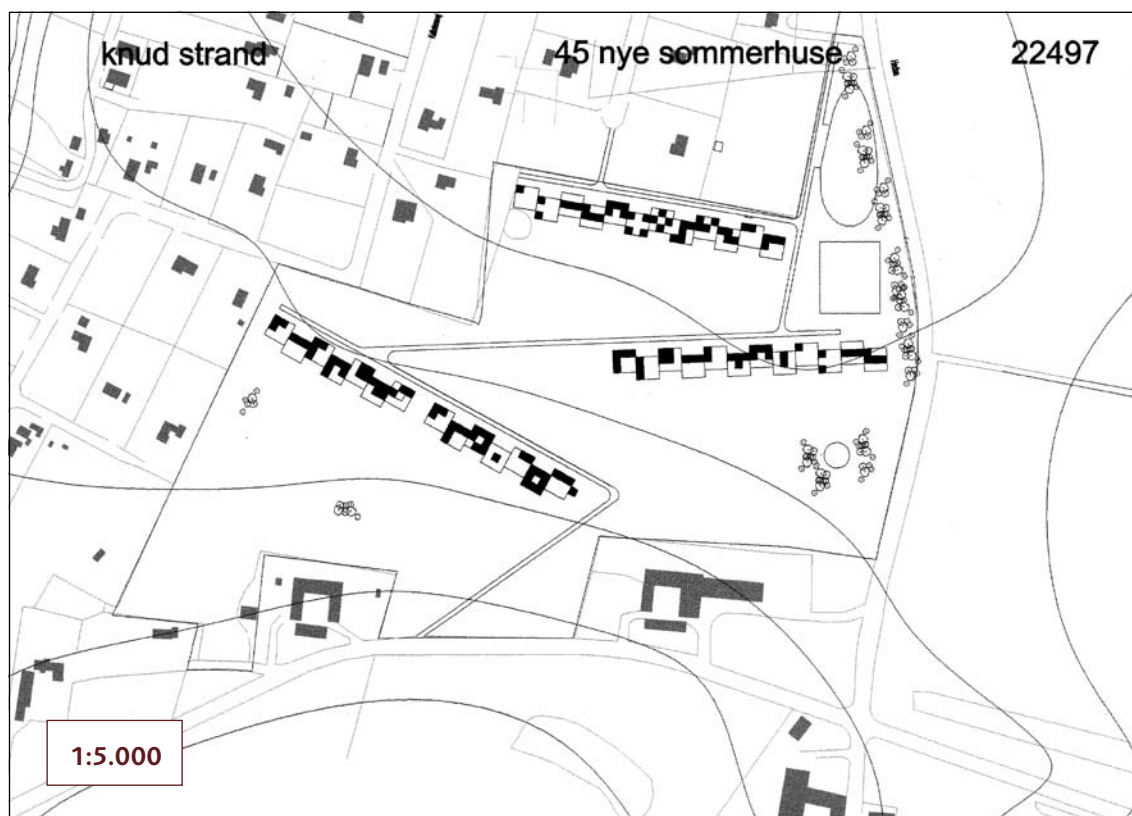
Forslag 15/22497 • kr. 40.000
Viborg Amt, Spøttrup kommune

KNUD STRAND

Udarbejdet af:

Nathan Romero, arkitekt, København.
Medarbejder: Mette Skov, mag.art. i kunsthistorie.

Forslaget ønsker en koncentration af sommerhusboligerne for at styrke oplevelsen af det åbne og skrånende landskab mod Spøttrup Sø. Tre boligstænger placeres, og en ankomstvej forskydes ned over grunden. Boligerne skyder sig ind og ud mellem hinanden i en homogen bebyggelse og varierer i størrelse og højde i op til to etager, efter ejerens ønsker. Forslaget giver et stærkt bud på placering af en samlet bebyggelse på grunden, men fortæller kun lidt om husenes udtryk og intet om det åbne landskab, andet end at det er vedligeholdet. Begge dele er vigtigt ved et så enkelt forslag. Forslagets styrke er ideen om de "tre beboede hegn", der sikrer at store dele af konkurrenceområdet bevares som landskabsrum.

INDKØB

Forslag 59/16317 • kr. 40.000

Nordjyllands Amt, Løkken-Vrå kommune

NR. LYNGBY

Udarbejdet af:

Årstiderne Arkitekter AS, Silkeborg, v. Per Laustsen og

Kim Skovhus, arkitekter MAA.

Projektgruppe: Anders Kærsgaard, arkitekt MAA,

Rasmus Cassøe, cand.polyt. (urban design) og

Daniel Kjær Olsen, arkitekt MAA.

De to konkurrenceområder har begrænset kontakt med den store attraktion, Vesterhavet, og forslaget beskæftiger sig derfor først og fremmest med orienteringen mod øst, dvs. mod kulturlandskabet. Her er målet til gengæld, at der fra hver enkelt sommerbolig skal være umiddelbar kontakt mellem hus og landskab.

Derfor planlægges "lysningsskoven" mod nord, så den får størst mulig overflade mod det åbne landskab, ligesom "skovbåndet" mod syd foldes, så der skabes kontakt med både ydre og indre landskabsrum. Fem "engøer" mod øst har ligeledes maksimal kontakt med de landskabelige omgivelser, men modarbejder indtrykket af den præcise og storladne overgang mellem skovrum og kulturlandskab. De viste, fritliggende boligtyper virker velfungerende i kraft af en klar skelnen mellem en åben og en lukket side.

INDKØB

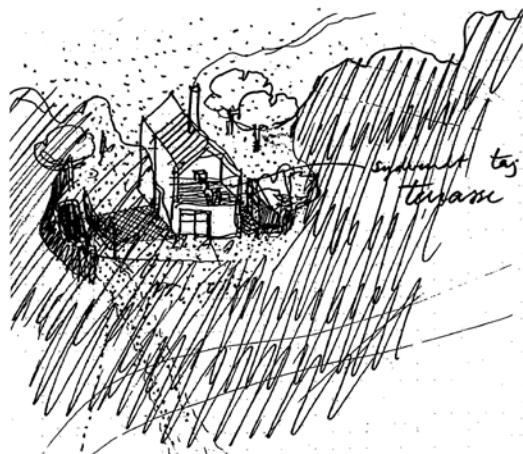
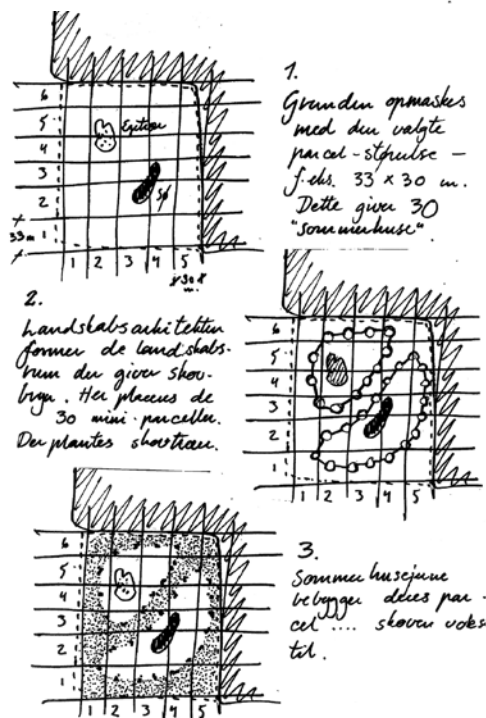
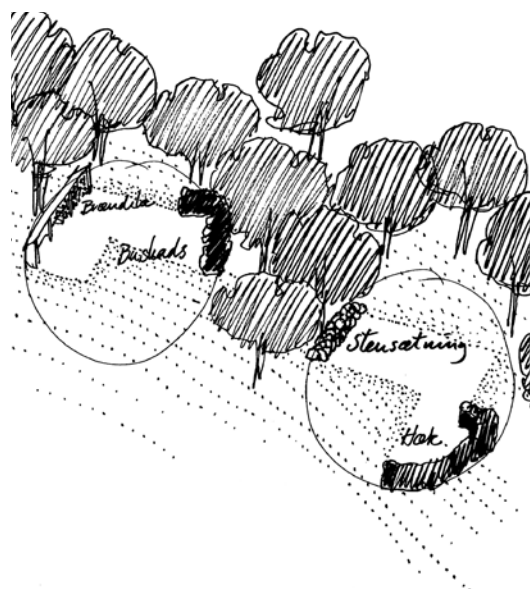
Forslag 75/97794 • kr. 40.000
Ringkøbing Amt, Thyholm kommune
SERUP

Udarbejdet af:

BBP Arkitekter A/S, København,
v. Torben Bregenhøj, Eva Jarl Hansen, Gunnar Skovby
Hansen, Peter Mortensen og Ebbe Wæhrens, ass.
Medarbejdere: Thomas Tulinius og Janus Fischer,
arkitekter; Jacob Faaborg Hattesen og Christine Mortensen,
arkitektstuderende.

Dette forslag formulerer generelle retningslinier for etablering af et nyt sommerhusområde med Serup som det konkrete eksempel. Fællesarealer opprioriteres og i overgangen mellem skov og eng placeres den private parcel. Der er sympatiske retningslinier for mindre parceller og huse og for rumdannende elementer til afskærmning.

I eksemplet Serup forholder den generelle skov og eng sig imidlertid ikke til områdets særlige skrænter og våde områder og yder derfor ikke forslagets hovedidé retfærdighed. Trods forslagets mangel på lokal forankring værdsætter dommerkomitéen forslaget som et eksempel på prioritering af det landskabelige som styrende princip for en bebyggelse.

Forslag 94/11799 • kr. 40.000
Århus Amt, Nørre Djurs kommune

Udarbejdet af:

Elkær + Ebbeskov arkitekter, København,
v. Ane Ebbeskov Olsen og Lotte Elkær, arkitekter MAA.
Medarbejdere: Yuval Amit, arkitekt;
Lisa Hilden, studerende og Axel Hauschild, arkitekt 3D.

Forslaget kombinerer en generel tilgang til det at planlægge en sommerhusbebyggelse med et konkret forslag til udformning af området ved Bønnerup Strand – det område, der måske er konkurrencens mest komplekse og under alle omstændigheder et område, der stiller store krav til både overblik og arbejdsmetode.

Den generelle tilgang fremtræder som en "toolbox", hvis forskellige redskaber gør det muligt at foretage en systematisk analyse af en række eksisterende forhold, og i forlængelse heraf baseres det konkrete forslag på i alt fire bygningstypologier, der ses som parringer mellem landskabstyper og forskellige brugergruppers forskellige ønsker og behov.

Både hvad angår metodik og konkret forslagstillelse, vil forslaget kunne inspirere andre projekter med andre konkrete udgangspunkter.

INDKØB

Forslag 152/99997 • kr. 40.000

Bornholms Regionskommune

BØLSHAVN

Indsendt/udarbejdet af:

UpperTen A/S,

ophavsret: Erik Juul og Jørgen Taxholm,

arkitekter MAA, København.

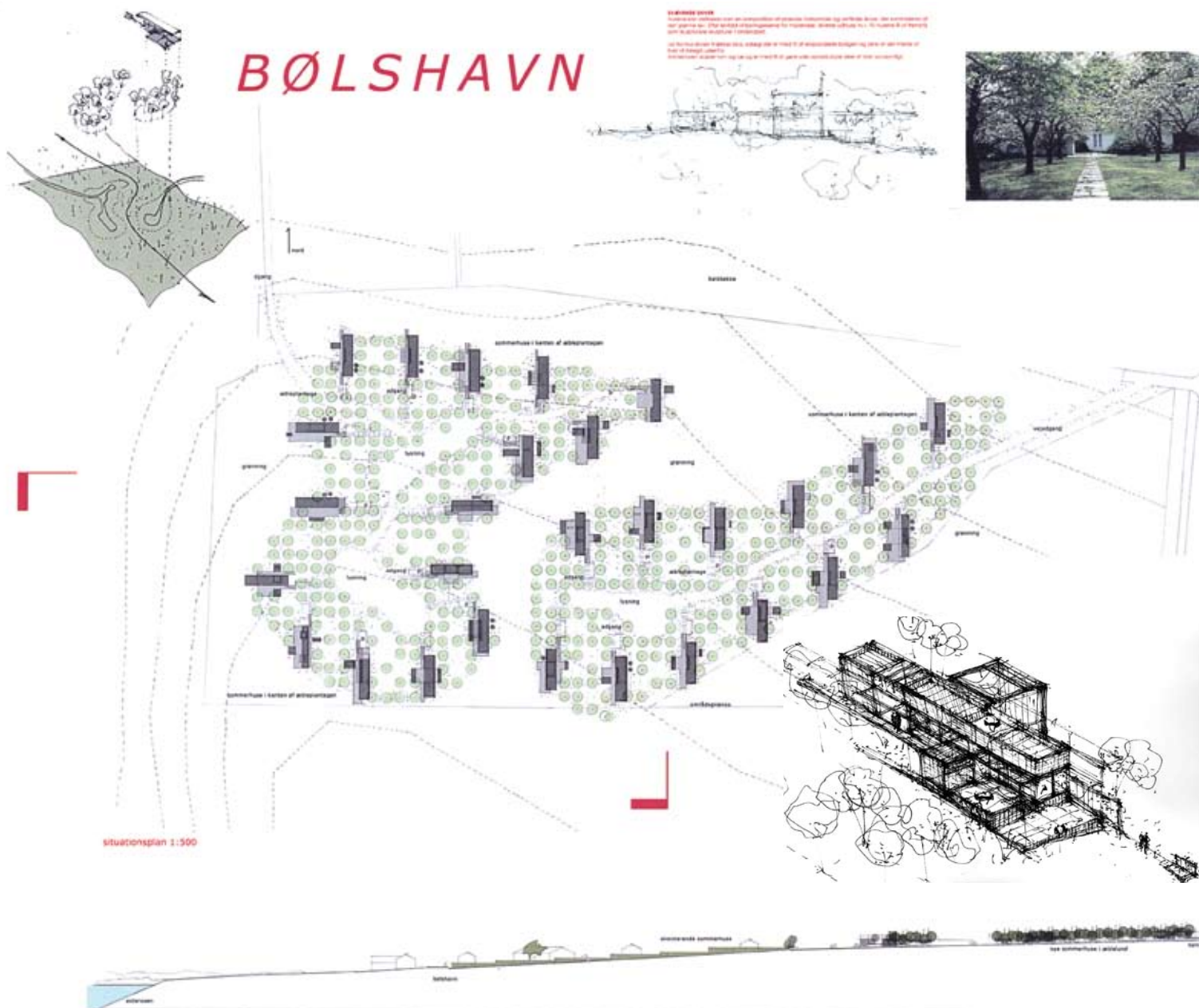
Medarbejdere: Knud Kappel og Olmo Ahlman,

arkitekter MAA.

Forslaget arbejder med et bebyggelsesprincip, der kan anvendes i forskellige landskabssituationer. Som udgangspunkt tillader man det omgivne landskab at "løbe igennem" bebyggelsen, der overordnet defineres som en æblelund med en ydre, amorf form bestemt af den givne lokalitet. I figurens indre findes mindre lysninger omkring adgangsveje, parkering og fælles ophold, og i spændet mellem indre lysning og ydre landskab placeres de enkelte boliger, som derved henvender sig til både den intime ankomst og den storslåede udsigt.

De viste boligtyper har en langstrakt form, der netop i denne sammenhæng virker overbevisende. Boligernes konkrete udformning har imidlertid snarere karakter af showroom end af sommerhusbolig, hvad der næppe er hensigtsmæssigt noget sted i Danmark og slet ikke på Bornholm.

INDKØB

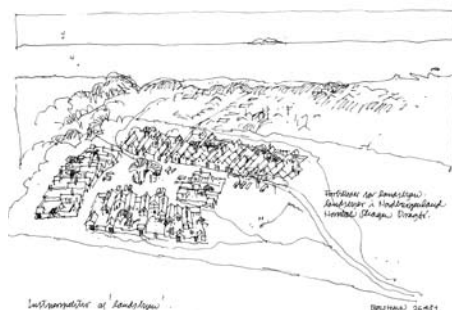
Forslag 154/26431 • kr. 40.000

Bornholms Regionskommune

BØLSHAVN

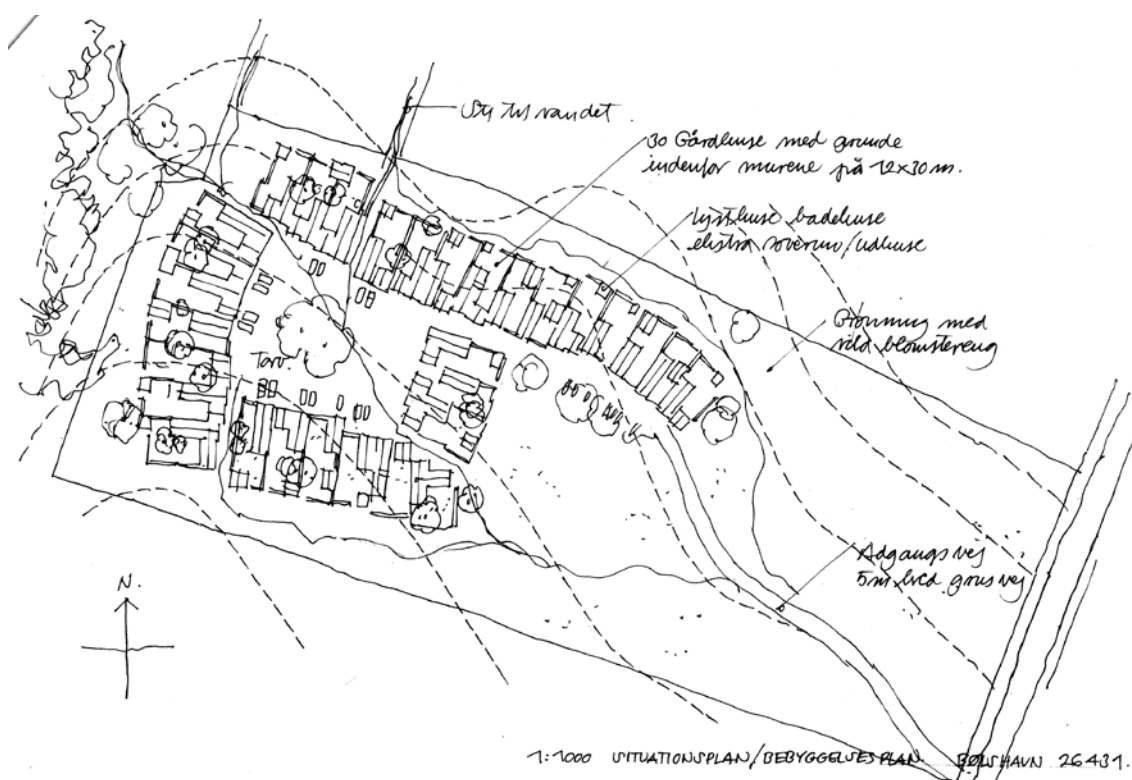
Udarbejdet af:

Arkitekterne Ib & Jørgen Rasmussen,
København.

Inspirationen til dette forslag stammer fra traditionelle landsbyer bestående af en gade eller et torv omgivet af meget smalle længehuse bygget i naboskel. Den engagerede tekst henviser – suppleret med et udvalg af smukke tegninger – til tætte, sluttede bebyggelser med natur og enge omkring, og betydningen af et gennemgående, enkelt og robust materialevalg fremhæves. Det foreslås, at man begynder udstykningen med at opføre skelmure og herefter lader de enkelte købere fortsætte inden for de begrænsninger, servitutter fastlægger. Samlet opførelse af større enheder end den enkelte bolig vil dog nok være mere realistisk.

Forslagsstilleren mener i øvrigt, at man bør begynde udstykning af sommerhusområder med at alliere sig med kvalificerede arkitekter. Et godt råd, som hermed videregives.

INDKØB

Forslag 167/14577 • kr. 40.000

Storstrøms Amt, Nørre Sydfalster kommune

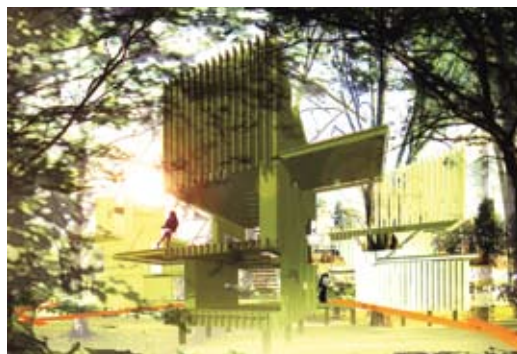
MARIELYST 1-4

Udarbejdet af:

Mads Mandrup Hansen (ansv.) og Søren Hell Hansen (ansv.), arkitekter MAA, Frederiksberg.

Peter Sand, Tal Sustiel, Tea Bachter Bendtsen og

Petter Palander, arkitektstuderende.

Projektet tilstræber forskellige symbioser mellem kulturlandskab, bebyggelsesplan og bygning og demonstrerer, hvordan fire landskabstyper kan bebygges.

"Overdrevets arkitektur" benytter præcise plantninger og grøfter, så stringens og frodighed bidrager ligeligt til det samlede billede. "Skovens arkitektur" placeres i små lysninger og fremtræder som op til tre etager høje huse, der tilbyder booplevelser fra indadvendthed og mørke til udsyn og lys. "Den vandrette flades arkitektur" er også vindens arkitektur og består af punktformede bygningsenheder, der vokser op ad terrænet, mens den sydvendte, skrånende flade udgør "udsigtens og lysets arkitektur".

Det samlede resultat har måske i lovlig høj grad karakter af idékatalog, hvad der imidlertid gør idéerne brugbare også i andre sammenhænge.

INDKØB

Forslag 169/55818 • kr. 40.000
Storstrøms Amt, Sydfalster kommune

MARIELYST 1-4

Udarbejdet af:

Lykke & Nielsen, arkitekter
MAA MDD danskeARK, Stege.
Jesper Øager Jensen og Kristine Bisgaard,
arkitekter MAA. Landskabsarkitekt: Keld Hansen.

Forslaget placerer sommerboligerne i en lysningsskov på kanten til agerlandet. Agerlandet flettes med tunger af lysskov og skaber en samlet sommerhusskov med afgræssede engarealer imellem. Nye kanaler, der markerer overgange mellem skoven og engen, kobles til den eksisterende kanal, der ligger uden for området. Bebyggelsesplanen underbygges af illustrationer af tre kendte sommerhustyper.

Den gennemgåede skovstruktur er robust med store kvaliteter i overgangen mellem skov, eng og det åbne land. Strukturen bygger videre på den eksisterende skovsommerhusbrømme og gentænker overgangen mellem åbent land og sommerhusbebyggelse på en overbevisende og enkel måde.

OMTALE

Forslag 27/77227

Ringkøbing Amt, Thyholm kommune

SØNDBJERG

Udarbejdet af:

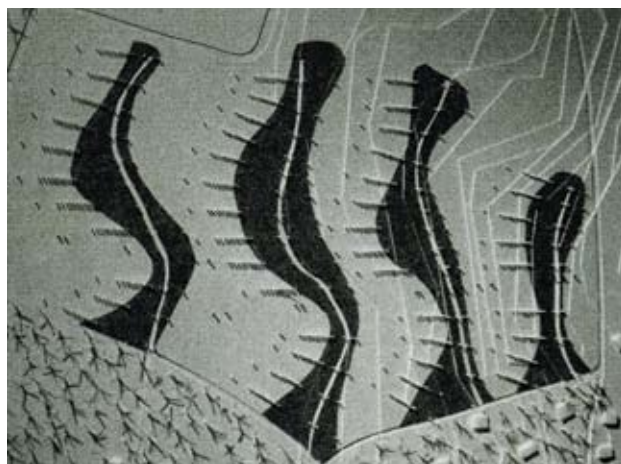
WITRAZ arkitekter K/S, København.

Projektgruppe: Christian Tranberg, Pia Wiberg,

Line Eriksen, arkitekter MAA;

Pil Høyer Thielst, Cecilie Milsted Lind, Rasmus Fasting og

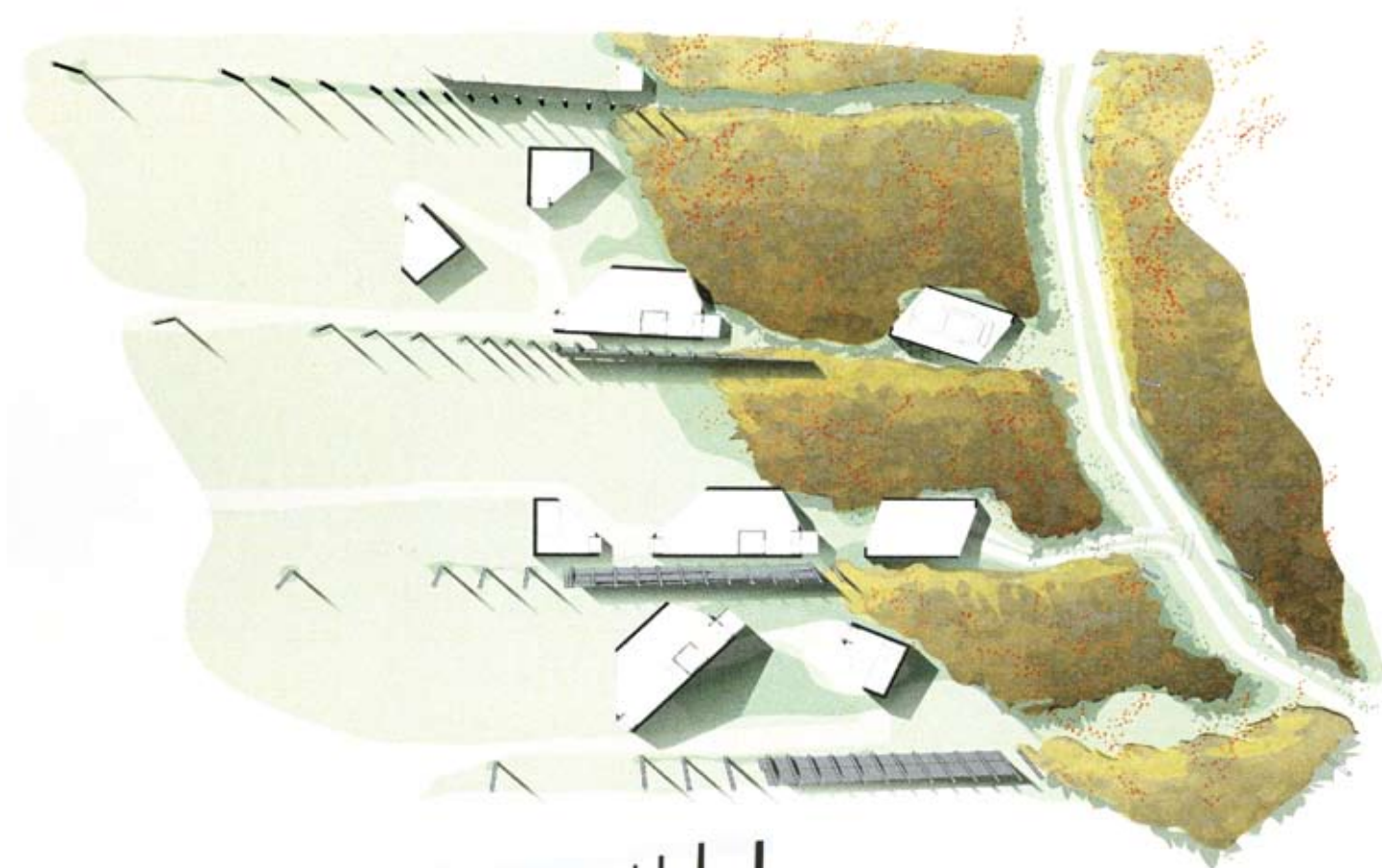
Rasmus Bolvig (model), arkitektstuderende.

Forslaget arbejder med et generelt princip for, hvordan en sommerhusbebyggelse kan organiseres – et princip, der vises anvendt på forskellige konkurrenceområder, men som især bearbejdes i det nordligste område ved Søndbjerg.

I forbindelse med den generelle byggemodning foreslås etableret dels "læbæltet" bestående af høj eller lav beplantning, der følger terrænets højdekurver og rummer tilkørsel og parkering – og dels "hegnet", der består af pæle opstillet i forskellig højde og takt, der markerer trafikale forløb og adskiller forskellige arealer.

Forslaget fremhæves især, fordi denne særlige type af hegn belyser en generel problemstilling, nemlig den, at man i sommerhusområder har behov for at adskille og markere på nuancerede måder, uden at der bliver tale om forskansning.

OMTALE

Forslag 37/42153

Ringkøbing Amt, Thyholm kommune

SERUP

Udarbejdet af:

Preben Skaarup, landskabsarkitekt

MAA MDL PLR, Aarhus.

Konkurrenceteam: Preben Skaarup, Morten Dueholm, Martina Rahkonen og Stefan Boris, landskabsarkitekter; Jette Nokolajew, Anne Vium og Marion Søndergaard, arkitekter.

Forslaget forstærker og friholder de våde lavninger ved at tilføre to læhegn mod vest og lysåbne træer på skråningerne, som boligerne placeres i. Læhegnene afgrænser bebyggelsen og skærmer for vind og synlighed i landskabet. Læhegn, åben skov og våd eng giver området tre markante udtryk og materialitet. Forslagets boligtyper er enkle, men sympatisk placeret i byggefeltet, i stedet for parceller, så større fællesarealer sikres.

Landskabsplanens enkle helhedsgreb kan optage individuelt opførte huse i et og to planer, og den binder – gennem variation i plantematerialet – de to områder sammen og fremstår stærk i samspil med områdes terræn.

1:10.000

OMTALE

Forslag 113/28521

Århus Amt, Nørre Djurs kommune

FJELLERUP STRAND FLØDEN

Udarbejdet af:

SLA A/S, København.

Projektteam: Stig L. Andersson (projektansvarlig),

Thomas Kock, Jonas Rune Sangberg,

Kristine Holten-Andersen, Christine Vad Majgaard,

Inger-Sofie Sæther og Flemming Thomsen.

Konsulent: Morten Stræde (billedhugger).

Forslaget tager udgangspunkt i de attraktioner, guldaldermalernes landskaber besidder – det kuperede og det beplantningsmæssigt varierede – og foreslår, at nye sommerhusområder modnes ved at der skabes en ny topografi med tilsvarende kvaliteter. De enkelte matrikler synliggøres ikke ved indhegninger, men gennem den rumlige sammenstilling af terræn, beplantning og bebyggelse, og sommerhusene fremstår som sammensatte kompositioner af mindre enheder.

Bebyggelsesprincippet ville givetvis have været mere oplagt i andre områder, hvor de naturlige forudsætninger i højere grad understøtter fremgangsmåden; men dommerkomitéen opfatter først og fremmest projektet som et generelt og i øvrigt meget smukt illustreret indlæg i sommerhusdebatten.

OMTALE

Forslag 115/14531

Århus Amt, Nørre Djurs kommune

FJELLERUP STRAND FLØDEN

Udarbejdet af:

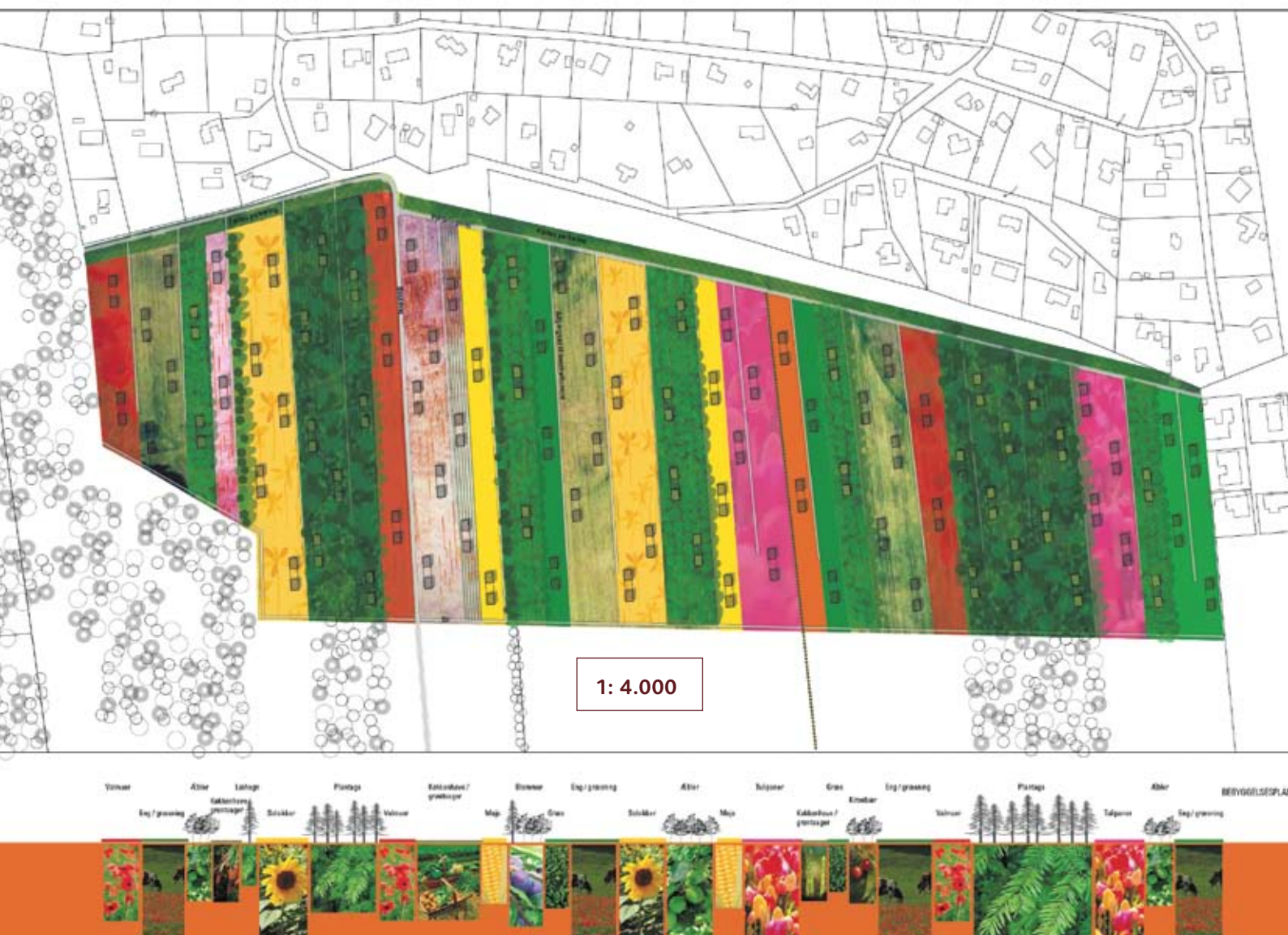
Birk Nielsens Tegnastue

– Planlæggere og Landskabsarkitekter MAA, København.

Medarbejdere: Ny Weissner Øhlenschläger, Sanne Lovén Damgaard,

Sanne Slot Hansen, Karl Love Sverud og Lene Gundahl Sørensen.

Forslaget søger en fortættet oplevelse af ferie på landet med friske økologiske grønsager hentet lige uden for døren. Området opdeles i smalle agre mellem de eksisterende nord-sydgående plantagefelter, markskel og veje og med intervaller af frugttræer, blomster, græs og afgrøder. Drift/pleje varetages af en lokal landmand. Planens opstribning medfører desværre mange grusveje langs agrenes skel og en stor p-plads langs områdets nordlige grænse. Trods eventuelle vanskeligheder med over tid at opretholde et dyrkningsfællesskab, kan det være en interessant, alternativ turisme. Fællesskabstanken og opstribningens visuelle udtryk er sympatisk. Forslaget er ét ud af flere lignende, her med en reel alternativ version for en sommerhusbebyggelse og et sommerhusliv i samspil med det åbne land.

Forslag 136/21281
Bornholms Regionskommune
BØLSHAVN

Gunilla Jansson, arkitekt MSA, Oslo, Norge.
Medarbejdere: Kyrre Pedersen, arkitekt MNAL,
Vigdis Pedersen, Mikkel Wettre.

Bebyggelsesformen har en umiddelbar charme, men den nære sammenkobling af et meget begrænset antal boliger vil let kunne resultere i et påtvunget fællesskab. Den viste trafikløsning synes desuden at modarbejde selve tunets idé ved at gennemskære dét, der udgør den grundlæggende enhed. Man kan imidlertid godt forestille sig, at bebyggelsesprincippet med en størrelsesmæssig og trafikal bearbejdning kunne blive attraktivt.

OMTALE

Forslag 155/72941

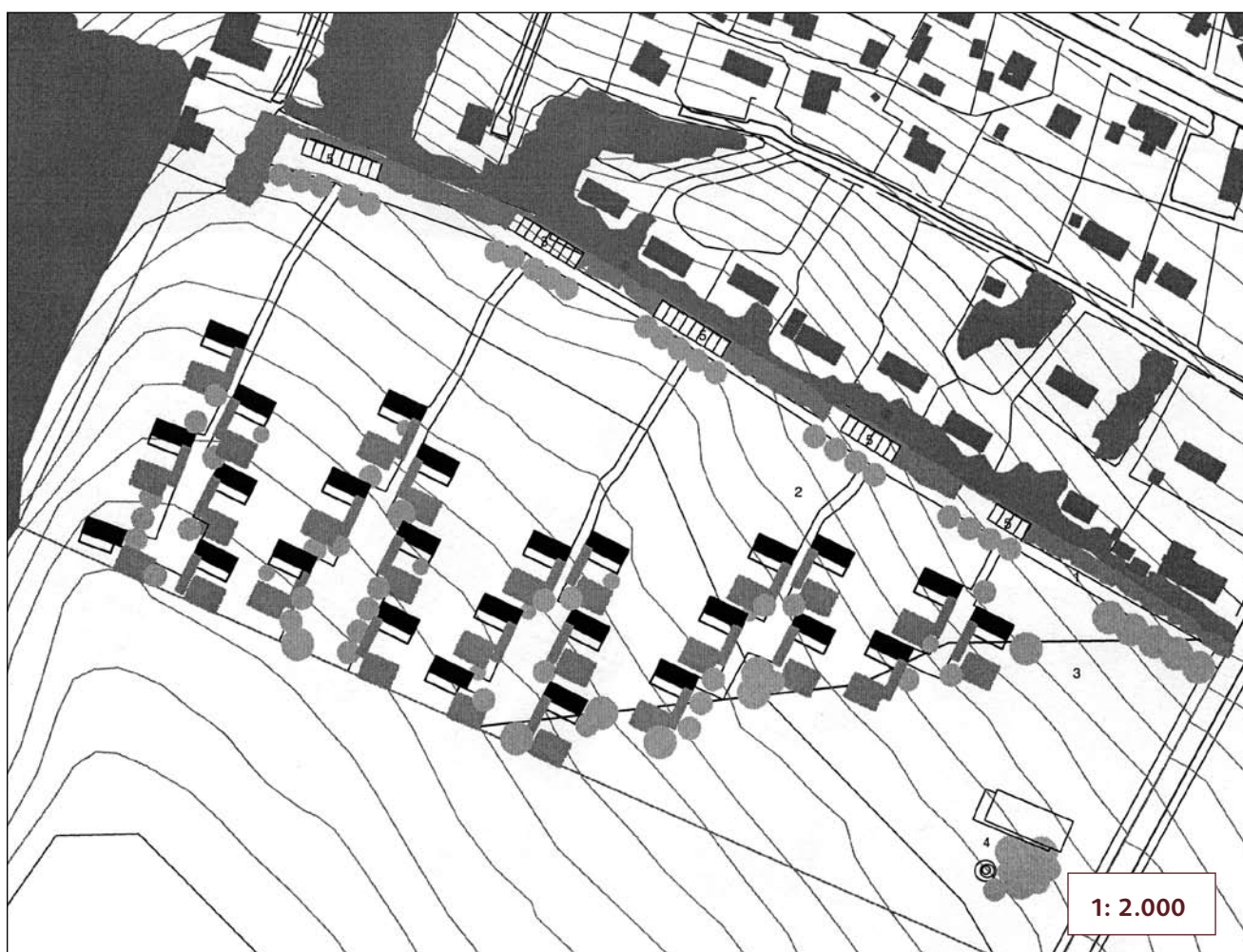
Bornholms Regions kommune

BØLSHAVN

Udarbejdet af:

Kai Uwe Holtin, arkitekt, Hannover, Tyskland.

Dette forslag fremhæves i særlig grad for sin bebyggelsesplan. Som ét af få forslag til BølsHAVN placerer forslaget den nye sommerhusbebyggelse mod syd på grunden, hvor terrænet er højest og falder svagt mod øst. Derved skabes optimal udsigt ud over havet, og placeringen giver samtidig en større kontakt til det åbne, bagvedliggende landskab. For at understøtte afstanden og udsigten placeres adgangsvej og fælles parkering bag træer langs skel på grundens laveste del ind mod det eksisterende sommerhusområde. Forslaget får med sin bebyggelsesplan forstærket både kontakten til åbne marker og havudsigt, som er det helt særegne for denne grund og en sjældenhed ved de nye sommerhusområder.

OMTALE

Forslag 181/18666

Storstrøms Amt, Sydfalster kommune

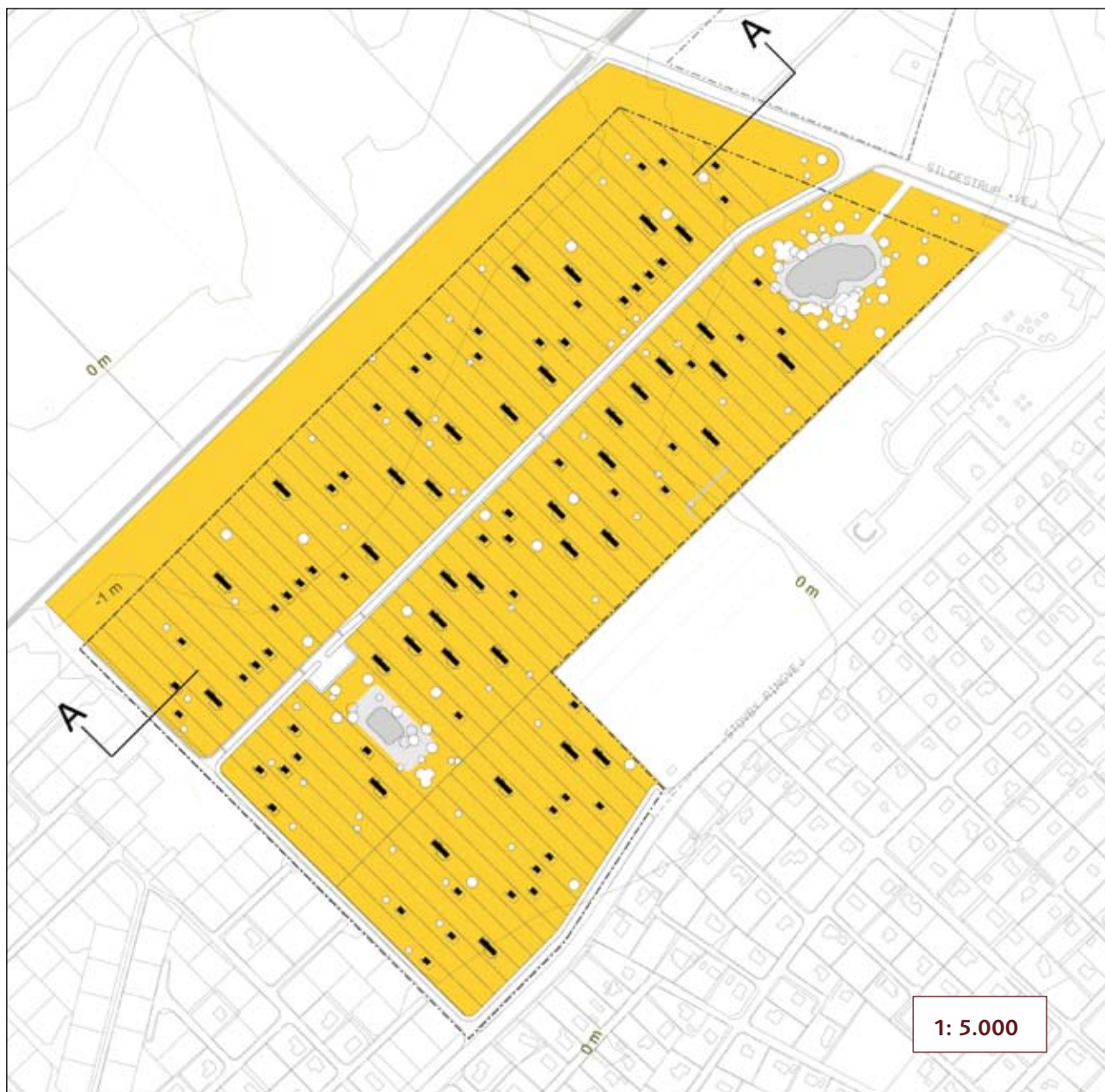
MARIELYST 1

Udarbejdet af:

Ori Merom og Roberts Petrén,
Stockholm, Sverige,
arkitekter SAR/MSA.

Med dette forslag kan man bo midt i det produktive landbrugslandskab med halmballer og mejetærskere uden for vinduerne. Landmanden står for driften af jorden, der er udlagt i smalle grunde med boligtyper inspireret af kornsiloen og længehuset og med drifthallens pladebeklædning. Kombination af landbrugsdrift og sommerbolig er vanskelig, og der er ikke taget klar stilling til adgangsforhold og udearealer. Det kan endvidere diskuteres, om det våde, lavtliggende areal i Marielyst, er det mest oplagte sted at demonstrere princippet. Imidlertid er netop princippet om samspil mellem sommerhusbebyggelse og kulturlandskab med dette forslag illustreret på smuk og tankevækkende måde.

SOMMERHUSBEBYGGELSER

Åben idékonkurrence

FACTS OM KONKURRENCEN

Udskriver: Fonden Realdania og Akademisk Arkitektforening.

Formålet med konkurrencen var at fremkomme med kvalificerede bud på hvorledes nye udstykninger af sommerhusområder kan finde sted i kølvandet på Landsplandirektivet fra juni 2005, der har gjort det muligt at udstykke ca. 5000 nye sommerhusgrunde fordelt på i alt 33 kommuner (før kommunesammenlægningen) i 68 områder fordelt over hele landet. Til konkurrencen var udvalgt i alt 15 områder fordelt på 6 kommuner.

Konkurrenceperiode: 27. oktober 2005 – 17. februar 2006.

Antal forslag indsendt/afleveret: 141.

Antal forslag optaget til bedømmelse: 139.

Forslagenes fordeling på områderne: NR. LYNGBY: 11; SERUP: 11; SØNDBJERG: 13; SØNDBJERG + SERUP: 5; HØSTRUP STRAND: 4; VADUM: 6; KNUD STRAND: 6; KNUD STRAND + VADUM: 1; BØNNERUP STRAND, SKIBSBYGGERVEJ: 12; GJERRILD NORDSTRAND, FJELDHOLM: 7; FJELLERUP STRAND FLØDEN: 7; FJELLERUP STRAND FÆLLEDVEJ: 2; MARIELYST 1: 10; MARIELYST 2: 1; MARIELYST 3: 3; MARIELYST 4: 2; MARIELYST 1-2: 4; MARIELYST 1-4: 11; BØLSHAVN: 22; ANDET: 1.

Dommerkomité: For Løkken-Vrå Kommune: Kim Bach, formand for Teknisk Udvalg; Line Hesselholt Hansen, planlægger. For Thyholm Kommune: Peter Gade, borgmester; Johannes Hargaard, teknik- og miljøchef; Bjarke Danvig, planchef, (Struer Kommune). For Spøttrup Kommune: Knud Erik Kristensen; Bent Jensen; Andreas Ravn, kommunalbestyrelsesmedlem. For Nørre Djurs Kommune: Jens Peter Jellesen, borgmester; Flemming Rasmussen, destinationschef; Tina Degn Rasmussen. For Sydfalster Kommune: Rasmus Schifter, teknisk chef. For Bornholms Regionskommune: Gugga Zakariasdottir, arkitekt MAA; Jens Kofod, arkitekt MAA. Fagdommere udpeget af AA og DL: arkitekt MAA Finn Selmer; arkitekt MAA Christoffer Harlang; arkitekt MAA MDL Rikke Munck Petersen. **Rådgivere for dommerkomitéen:** Kontorchef Peder Baltzer Nielsen, Skov- og Naturstyrelsen; arkitekt MAA Bente Beedholm.

Konkurrencens sekretær: Arkitekt MAA Bent Kolind, Akademisk Arkitektforening, AA.

Samlet præmiesum: 800.000 kr.

Fordeling af præmiesum: To ligestillede 1. præmier á kr. 135.000 (BØNNERUP STRAND, SKIBSBYGGERVEJ og MARIELYST 1); én 2. præmie á kr. 100.000 (HØSTRUP STRAND); én 3. præmie á kr. 70.000 (BØLSHAVN); 9 indkøb á kr. 40.000 (NR. LYNGBY; SERUP; KNUD STRAND X 2; BØNNERUP STRAND, SKIBSBYGGERVEJ; BØLSHAVN X 2; MARIELYST 1-4; SØNDBJERG + SERUP). Herudover omtaltes syv forslag (SØNDBJERG; FJELLERUP STRAND FLØDEN X 2; MARIELYST 1; BØLSHAVN X 2; SØNDBJERG + SERUP).

Konkurrencen offentliggjort: 7. april 2006.

Redaktion: Akademisk Arkitektforening, Konkurrencesekretariatet.

Layout: Ole Mejlby/Agitprop.

Tryk: Centertryk.

Opplag: 500.

Illustrationer, fotos og kort: Forslagsstillerne, AA, Skov- og Naturstyrelsen.

Udgivelsesdato: 7. april 2006.

INDHOLD

Forord	1
Indledning	2
De 15 konkurrenceområder	2
Oversigt	4
Dommerkomitéens generelle bemærkninger	6
Delt 1. præmie	8
Delt 1. præmie	10
2. præmie	12
3. præmie	14
Indkøbte forslag	16
Omtalte forslag	26
Facts om konkurrencen	32

